

YABANCI DİLDE KELİME ÖĞRETİMİNDE RESİMLERİN SEVİYE VE TAKSONOMİYE UYGUN KULLANIMI

Filiz METE

Öz: Yabancı dil öğretiminde kelime hazinesi dil becerilerinin gelişiminde etkilidir. Öğretilecek kelimelerin seçimi seviyeye uygun kullanılabilirliğine ve seviyeye uygun öğrenilebilirliğine göre gerçekleşmektedir. Bu çalışmada dil becerilerinden biri olan konuşma becerisi ele alınmıştır. Konuşma becerisinin geliştirilmesi için özellikle kelime hazinesinin zenginliği önemlidir. Zengin kelime varlığı konuşma becerisinin geliştirilmesinde etkili olacaktır. Böylece birey temel seviyeden itibaren kendini ifade yolu bulacak ve öğrenme isteği artacaktır. Kelime öğretimi için kullanılan en etkili araçlardan biri resimlerdir. Ancak kullanılacak resimlerin hedef ve seviyeye uygun olması gerektiği bilinmektedir. Bir resmin her seviyede farklı amaçlarla kullanılabileceği bilinmektedir. Bu çalışmada amaçlanan, kelime öğretimi aracılığıyla beceriyi geliştirme etkinliğinin sadece bir resim kullanılarak dil seviyesi ve taksonomik sınıflamaya uygun kullanımını örneklendirmektir. Bu amaç doğrultusunda uygulama örneğinde Avrupa Ortak Dil Kriterlerindeki seviyeler ve bilişsel alan için belirlenen Bloom taksonomisindeki sınıflandırma dikkate alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Kelime öğretimi, resimlerin kullanımı, dil seviyeleri, Bloom taksonomisi.

Appropriateness of the Use of Pictures to Levels and Taxonomy in Teaching Vocabulary in a Foreign Language

Abstract: Vocabulary in foreign language teaching is effective in the development of language skills. Choices of the word which are to be taught are based on the level of availability and learnability of the words. In this study speaking skill which is one of the language skills is discussed. The richness of vocabulary is important especially for the development of speaking skills. The richness of vocabulary will be effective in the development of speaking skills. Thus, individuals will find ways to express themselves from the basic level and willingness to learn will increase. Pictures are the most effective tools for teaching new words. However, it's known that the pictures have to be suitable for the main goal and the level of students. It's known that a picture can be used for different purposes in different levels. The aim of this study is to illustrate the use of only one picture through the development of skills by teaching words according to the the compliance of language levels and taxonomic classification. For this purpose, the Common European Framework levels of language and cognitive criteria specified for the Bloom taxonomy classification are taken into account in the application instance.

Key words: Teaching vocabulary, using pictures, language levels, Bloom's taxonomy.

Giriş

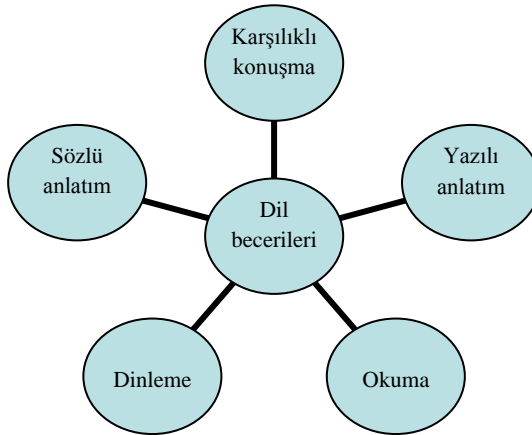
Dil, iletişim kurmayı sağlayan temel araçtır. Toplumların iletişime geçmesi ile yabancı dil öğrenimine ihtiyaç duyulduğu tahmin edilmektedir ancak yabancı dil kavramının ortaya çıkış zamanı ile ilgili kesin bilgiler bulunmamaktadır. Yazının bulunması dönemine varana kadar dil ve yabancı dil öğretiminin sözel gerçekleştiği var sayılmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde temel hedef, bireyde dil becerilerini geliştirerek etkili iletişim kurmalarını sağlamaktır. Dil öğretimi, dört temel dil becerisinin kazandırılmasını kapsar niteliktedir. Dil becerilerini kısaca şöyle özetlemek mümkündür;

- Dinleme, işitsel olarak gelen mesajların anlamlandırılarak yorumlanabilmesine yönelik beceridir.
- Konuşma, mesajın tasarlanması, düzenlenmesi ve iletilen hedefin çözümleyip algılayabileceği sözel biçimle aktarılmasına yönelik beceridir.
- Okuma, yazı (görsel yolla) aracılığıyla gelen mesajların alınarak, çözümlenmesi, algılanıp anlamlandırılmasına yönelik bir beceridir.
- Yazma, bireyin mesajlarını çözümlenmesi, algılanıp anlamlandırması için yazı aracılığıyla hedefe göndermesine yönelik bir beceridir.

Dil becerileri yukarıdaki gibi dört beceri olarak kabul edilse de Avrupa Birliği, üyesi olan 45 ülkeyle birlikte dil eğitiminde ortak bir tutum geliştirebilme adına yaptığı çalışmalarda becerileri beş ana başlık altında ele almaktadır.

Avrupa Ortak Dil Kriterlerinde dil becerileri şu şekildedir:

Avrupa Ortak Başvuru Metninde dil öğrenmeyi de içine alan dil kullanımı, hem genel anlamda yetenekler hem de özel olarak iletişimsel dil yetenekleri geliştiren bireyler ve sosyal aktörler olarak şahıslar tarafından gerçekleştirilen eylemleri kapsamaktadır (2001, s. 7).

Dil öğretimini bütün olarak ele alan Auckland Üniversitesi dil edinimi alanından Ellis (2010), başarılı dil öğretiminin geniş yabancı dil girdisi, aynı zamanda çıktı için fırsatlar gerektirdiğini ve yabancı dilde etkileşim fırsatının yabancı dil yeterliklerinin geliştirilmesi için temel olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda eğitim sürecinde öğrenciye konuşma fırsatı yaratacak eğitim etkinlikleri bireyde, temel düzeyde sınırlı da olsa, iletişim kurabilme adına özellikle konuşma becerisini geliştirmeye dönük etkili ve geliştirici olacak, öğrenme isteği uyandıracaktır.

Dil öğretiminde eğitim ortamı oldukça önemlidir. Sınıf ortamı dil öğretimi için her zaman yeterli olmamaktadır. Dil, kullanıldığı sürece daha hızlı ve etkili öğrenileceği için özellikle dil öğretimi sınıflarına hedef dilin kullanıldığı ortamları yansıtabilmek faydalıdır. Bu bağlamda dil öğretim sınıfları aslında günlük hayat ortamlarının oluşturulmasına uygun olmalıdır. Hedef dilin konuşulduğu ortamı sınıfa taşımada kullanılan en kolay araçlar ise resimlerdir. Resimler, doğal olmayan sınıf ortamına hedef dilin kullanım ortamını taşırlar (Hill, 1990, s. 1).

Bireyde konuşma becerisini geliştirme amacıyla kullanılacak araçlardan olan resimler genellikle her seviye ve duruma uygundur. Ancak bireyin, temel seviyede bile bunu gerçekleştirebilmek için yeterli kelime bilgisine sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda ilk günden eğitim sürecinin sonuna kadar bireye gerekli olan kelime hazinesinin zenginleştirilmesi hedefe ulaşabilmek için bir zorunluluktur.

Dil Öğretiminde Kelime Hazinesi

Dil öğretiminde kelime hazinesinin zenginleştirilmesi oldukça önemlidir. Birey, zihninde var olan kelimeler oranında düşünebilme kapasitesine sahiptir. Düşünceleri oluşturan dildir. Dili oluşturan ise büyük oranda kelimelerdir. Dilbilgisi kuralları dilin iskeletini oluşturuyor dersek kelimeler de dilin hayati organları ve iskeleti saran etidir (Harmer, 1993, s. 153).

Dil öğrenim süreci aslında zihinsel bir sözlük oluşumuyla başlamaktadır. Süreç boyunca zihinde toplanan kelimeler ilişkilendirilerek gruplandırılıp depolanır. Zihinsel gruplandırmalar yapılırken kelimenin anlamına, yapısına, ses veya sözdizimsel özelliklerine, kültürel bağlamına göre ayrıştırılmalar yapılır. Kelime

hazinesindeki zenginlik ve üstünlük yabancı dil öğretiminde kilit noktalardan biridir (Schmitt, 2000).

Bu bağlamda dil öğretiminde öğrenilen kelimelerin uzun süreli bellekte yer alması yani kalıcı olması hedeflenmektedir. Bunun için öncelikle öğrenilen kelimenin tekrarlanması ve kullanılması gerekir. Ayrıca, yapılan tekrarların belli aralıklarla devam etmesi ve ders sonunda, ertesi gün, ertesi hafta gibi araları açılarak uzun sürelere yayılmasının yararlı olduğu kanıtlanmıştır (Thornbury, 2004, s. 24).

Günümüzde, öğrencinin zihinsel sözlüğü zenginleşmedikçe anlamlı ve etkin iletişim kuramayacağı görüşünde birleşen eğitimciler, özellikle yabancı dil öğretiminde kelime hazinesinin zenginleştirilmesi konusuna gereken önemi vermektedir. Hatch ve Brown (1995) kelime hazinesini, belirli bir dilde günlük hayatta konuşmacıların kullandıkları kelimeler listesi olarak tanımlamaktadır. Ancak hangi kelimelerin, hangi düzeyde öğretilmesi gerektiğine karar vermek için öğretilecek kelimelerin seçiminde bazı ilkelere dikkat etmek gerekir. Bunun için öncelikle kelimenin; seviyeye uygun *kullanılabilirliği* ve seviyeye uygun *öğrenilebilirliği* göz önüne alınmalı ve “ders planı oluşturma sürecinde öğrencilerin hangi kelimeleri öğrenecekleri belirlenmelidir” (Thornbury, 2004, s. 75).

Harmer, günlük hayatta en sık kullanılan kelimelerin belirlenerek öncelikle onların öğretilmesi gerektiğini belirtmektedir (1993, s. 154). McCarthy, en sık kullanılan kelimelerin genellikle ‘boş’ diye anılan dilbilgisel kelimeler olduğunu ve iletişim kurabilmeleri için öğrencilerin önemli miktarda, anlam taşıyan kelimelere ihtiyaçları olduğunu vurgulamaktadır (1992, s. 82). Ancak yazımı veya anlamı karmaşık, telaffuzu zor kelimelerin öğrenmeyi ve hatırlamayı zorlayacağı dikkate alınmalıdır. Öğretilecek kelimelerin seçiminde önceliklendirme yaparken dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi de ‘kitap’ kelimesinden önce kitaplık veya kitapçı gibi kelimelerin öğretilmemesi gerektiğidir.

Üzerinde düşünülmesi gereken bir husus, kelime öğretimi denildiğinde ne anlaşıldığı ve anlaşılması gerektiğidir. Kelime öğretimi aslında kelimenin bir veya birçok anlamını bilmenin ötesinde daha karmaşık bir olayı içerir. Kelime öğretimi, anlamın yanı sıra yapı, ses ve sözdizim özelliklerini de dikkate alarak zihinsel sözlükteki ilişkilendirmeyi gerçekleştirmeyi kapsamaktadır. Ur (2000, ss. 60-62) ve Harmer (1993, ss. 156-157) kelime öğretimi kapsamına dâhil edilmesi gerekenleri şöyle açıklamaktadır:

Kelime öğretimi anlamını bilmenin yanı sıra, öğrencilerin dil bilgisini de bilmesini gerektirir. Öğrenci kelimenin kullanımına göre değişim gerektiren yerleri bilmelidir. Bu bağlamda kelime öğretimi aslında kullanım yerleri ve değişim şekillerini de öğretmeyi kapsamaktadır.

Ancak bu şekilde kelimenin anlamının öğretildiğinden söz edilebilir. Ayrıca bir kelimenin bağlam içerisinde kullanımına göre anlamı değişebileceğinden dolayı bağlama göre değişen anlamı da bu kelimenin öğretimi kapsamına girmektedir.

Üstelik mecaz ve deyimlerde kelimenin anlamı çok daha kapsamlı hale gelmektedir (Harmer, 1993, s. 157). Yeni kelimenin öğretiminde yer alan eş anlamlılar, zıt anlamlılar ve eş sesliler de düşünüldüğünde kelime öğretimi sadece tek anlam üzerinden karşılık oluşturma işleminin çok ötesindedir.

Kelime öğretiminde sorun olan nokta, karmaşık açıklamaların kelimenin yanlış anlaşılması ve yorumlanmasına neden olacağı için kelimenin en yalın şekilde açıklanması zorunluluğudur. Özellikle başlangıç seviyelerinde bu sınırlılık oldukça zorlayıcıdır. Kelime hakkındaki bilgi bir seferde sadece bir yapı ve kullanım verilmesiyle etkili olabilir. Daha karmaşık bilgi öğrenci için daha yüksek yanlış anlama olasılığı taşıyacaktır (Nation, 2005).

Nation (2005) bir kelimenin öğretiminin; kelimenin anlamı, yapısı ve kullanımını öğretmeyi kapsadığını belirtmektedir. Söz konusu öğretimin ise aşağıdaki yollardan birisi veya birkaçının birlikte kullanılarak gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir:

Yeni kelimelerin anlamlarının; (a) ana dile çeviri, (b) hedef dilde bilinen eş anlam veya basit açıklama, (c) resim veya materyal kullanma, (d) hızlıca gösterme, (e) basit şekil veya diagram çizme, (f) kelimeyi ek ve köklerine ayırarak sonra bütünü açıklama (g) kelimenin bağlam içinde kullanım örneklerine ait cümleler verme (h) kelimenin anlamını yorumlama yollarından birisi veya birkaçının birlikte kullanılarak,

Yeni kelimelerin yapısal özelliklerinin; (a) daha önce bilinen kelimelerden yola çıkarak yeni kelimenin yapısını verme, (b) kelimenin vurgu yapısını ve telaffuzunu verme, (c) kelimenin kökünü, önek ve son eklerini gösterme, (d) öğrencilere kelimenin telaffuzunu tekrar ettirme, (e) kelimeyi tahtaya yazma, (f) kelimenin farklı özelliklerini belirtme yollarından birisi veya birkaçının birlikte kullanılarak,

Yeni kelimelerin kullanımlarının; (a) kelimenin sayılabilen/sayılamayan, geçişli/geçişsiz gibi dilbilgisi yapısını gösterme, (b) kelimenin birkaç tane benzerini verme, (c) kelimenin varsa resmi, argo, jargon, teknik veya bölgesel kullanımında sınırlı olduğu kullanım alanlarından bahsetme, (d) iyi bilinen bir zıt anlamlısını veya iyi bilinen grup tanımlayan kelimeyi veya ait olduğu sözcük grubunu verme.

Yeni bir kelimeyi öğrenmek; kelimenin anlamını, yapısını ve kullanım alanını bilmeyi gerektirmektedir. Süreç tamamlandığında ise öğrenilen kelimeler, bireyin kelime hazinesine zenginlik katacak böylece öğrendiği dilde iletişim kurma yetisi ve öğrenme isteği artacaktır. Bu bağlamda birey, öğrendiği yeni kelimeleri kullanarak iletişim kurmaya başladığında konuşma becerisi gelişmeye başlayacaktır.

Kelime Öğretiminde Resimlerin Kullanılması

Bir resimle karşılaşan insan beyni, estetiğin çok daha ötesinde değerlendirmeler yapar. Etki bırakan ve unutulmayan görüntüler üzerine yapılan araştırmalar, gizemli, eğlenceli ve ilginç resimlerin ayrıca tanınmayan bile olsa insanların olduğu ve hayatın içinden alınmış görüntülerin estetik resimlerden daha kalıcı olduğunu işaret etmektedir (Bond, 2011). Bu bağlamda dil öğretimin olmazsa olmazları arasında sayılan kelime öğretimi için resimlerin kullanılması faydalı ve etkilidir.

Harmer (2001) da dil öğretiminde yeni öğrenilen kelimenin anlamını vermek veya kontrol etmek için en kolay yollardan birisinin resimlerden faydalanmak olduğunu belirtmektedir (135). 1911'de Amerikalı haber editörü Arthur Brisbane, 'Bir fotoğraf bin kelimeye bedeldir.' demiştir. Dil öğretiminde yeni kelimeler öğretmek, öğrencinin kelime hazinesini zenginleştirmek için kullanılan tekniklerden birisi de resimlerden ve fotoğraflardan faydalanmaktır. Thornbury da (2004, s. 25) yeni bir kelimeyi, kelime öğretirken resimle görselleştirmeyi ya da soyut kavramlarda kelime ile zihinsel görüntü arasında bağlantı oluşturmayı önerir.

Hill, (1990) öğretim amaçlı kullanılacak resimlerin özelliklerini üç boyuta ayırmasına rağmen:

- “Büyük (20x30 cm): sınıf çalışmalarında kullanıma uygun”
- “Orta (10x15 cm): takım çalışmalarında kullanıma uygun”
- “Küçük (5x5 cm): oyunlar ve takım çalışmalarına uygun” (5) her tür ve boyut resim amaca ve hazırlanan etkinliğe göre kullanılacak araçlardır.

Wright (1990, ss. 4-6) çalışmasında dil öğretiminde resimlerin sadece kelime öğretiminde değil beş farklı boyutta kullanılabileceğini örneklendirmiştir. Çalışmasında verdiği örneklerde resimlerin; yapıların öğretilmesinde, kelimelerin öğretilmesinde, kullanım alanları ve durumlarının öğretilmesi ile dört becerinin geliştirilmesinde kullanılabileceğini göstermiştir. Ancak elbette sadece resim kullanarak dil öğretiminin yeterli olamayacağı, fikir ve düşünce barındıran soyut kavramlar da bulunmaktadır. Ancak *kelime öğretiminde resim göstererek anlamı açıklanamayacak pek çok kelime bulunmasına rağmen* (McCarthy, 1992, s. 115; Thornbury, 2004, s. 81) resimler dil öğrenenler için her yaş ve seviyede farklı etkinliklerde faydalanılacak uygun araçlardır.

Dil Öğretiminde Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni Çerçevesinde Konuşma Becerisi

Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlayan Avrupa Birliği, hazırladığı Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metninde şunları hedeflemiştir:

- a) Farklı ülkelerdeki eğitim kurumları arasında işbirliğini arttırmak,
- b) Dil yeteneklerinde ortak bir temel oluşturmak,
- c) Öğrenen, öğretmen, program geliştiriciler, sınav kurulları ve eğitim müdürlüklerine bu kurumları oluşturmakta ve çabalarını koordine etmekte yardımcı olmak (Council of Europe, 2001, s. 4).

Avrupa Birliğine üye 45 ülkenin onayladığı ortak dil kriterleri çerçevesinde dil yeterliği; (Temel Dil Kullanımı, Bağımsız Dil Kullanımı, Yetkin Dil Kullanımı) A1, A2, B1, B2, C1, C2 olarak 6 seviyede gruplayarak her bir seviye için beklenen düzeyin açıklaması yapılmıştır.

A (1-2)		B (1-2)		C (1-2)	
Temel Dil Kullanımı		Bağımsız Dil Kullanımı		Yetkin Dil Kullanımı	
Başlangıç Seviyesi		Orta Seviye		İleri Seviye	
A1	A2	B1	B2	C1	C2

Kaynak: Council of Europe, 2001, s. 23.

Belirlenen seviyelere göre konuşma becerisinin (sözel anlatım) genel tanımı şöyle yapılmıştır:

	GENEL SÖZEL ÜRETİM
C2	Alıcının önemli noktalara dikkat etmesini ve hatırlamasına yardımcı olacak, etkili bir mantık yapılı, anlaşılır, pürüzsüzce akan iyi yapılandırılmış konuşma üretebilir.
C1	Kompleks konulara alt temalar ekleyerek önemli noktaları geliştiren ve uygun bir son ile toparlayabilen, anlaşılır, ayrıntılı betimlemeler ve sunumlar yapabilir.
B2	Önemli noktaları ve ilgili destekleyici ayrıntıları uygun bir şekilde belirterek anlaşılır, sistematik olarak gelişmiş betimlemeler ve sunumlar yapabilir. İlgi alanıyla alakalı olan geniş kapsamlı konuları, yardımcı noktalar ve ilgili örneklerle fikirlerini destekleyen ve genişleten anlaşılır, ayrıntılı betimlemeler ve sunumlar yapabilir.
B1	İlgi alanıyla alakalı olan bir ya da daha fazla konuyu, sanki çizgisel ardışık noktaları gibi sunarak, oldukça akıcı bir şekilde açık bir betimlemeyi destekleyebilir.
A2	İnsanları, yaşam ve çalışma koşulları, günlük işleri, sevdiklerini/sevmediklerini, vs. gibi konuları kısa bir basit tümceler serisi ve bir listeye bağlı olan cümleler şeklinde, basitçe betimleyebilir ve sunabilir.
A1	İnsanlar ve yerler hakkında basit ve çoğunlukla kalıplaşmış ifadeleri üretebilir.

Kaynak: Council of Europe, 2001, s. 57.

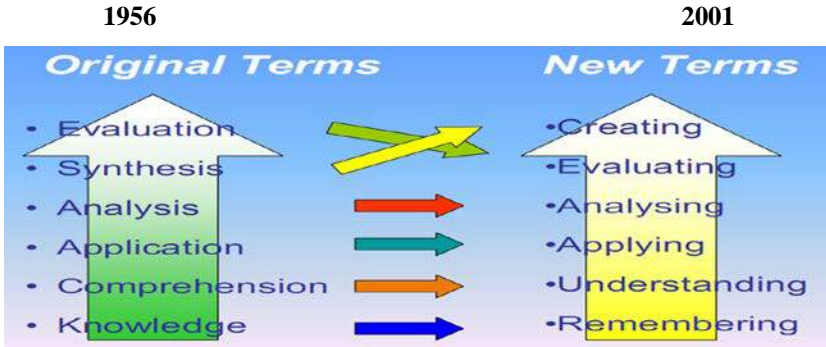
Yabancı bir dil öğrenen bireyin temel seviyeden itibaren sözel üretimde bulunabilmesi ve seviyesini geliştirebilmesi, büyük ölçüde kelime hazinesinin düzeyinden etkilenecektir. Kelime öğretimi, her seviyede önem verilmesi ve geliştirilmesi gereken bir zorunluluktur. Bu bağlamda yeni kelimelerin öğrenilmesi ve kullanılması etkili olacaktır.

Dil Öğretiminde Düzeyler ve Taksonomide Bilişsel Sınıflandırma

Basitten karmaşığa uzantılı ve birbirine ön koşul şekilde aşamalı olarak sınıflandırmayla ilgili sistem olan Taksonomi, 1948 yılında Bloom ve bir grup eğitimci tarafından, öğrenme-öğretme sürecinde çalışılmaya başlanmıştır. Öğrenme alanları; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara göre ayrı ayrı aşamalandırılarak sınıflama yapılmaya başlanmış ve “grup bilişsel alan sınıflamasını 1956 yılında tamamlamıştır (Huitt, 2009). Ortaya koyulduğu andan itibaren eğitimciler tarafından benimsenen ve faydalanılan taksonomi, günümüze kadar bazı dönemlerde güncellenerek geliştirilmiştir.

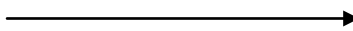
Bilişsel alandaki aşamalar; bilgi, anlama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme olarak seviyelendirilmiştir. Ancak 2001 yılında yapılan son güncellemede 1. basamak bilgiden hatırlamaya, 4. basamak analiz çözümlenmeye dönüştürülmüş ayrıca 5. basamaktaki sentez en üst basamağa yaratma olarak değiştirilerek yükseltilirken son basamaktaki değerlendirme 5. basamağa alınmıştır. Böylece aşamalar; hatırlama, anlama, uygulama, çözümlenme, değerlendirme ve yaratma olarak adlandırılmış ve sıralanmıştır.

Yabancı dil öğretiminde söz konusu seviyeler dikkate alındığında birey 1. basamakta; listeler, tanıtır, anlatır, sınıflandırır vb., 2. basamakta; açıklar, anlatır, tanımlar, adlandırır vb., 3. basamakta; niteler, değiştirir, çözümler, açıklar vb., 4. basamakta; analiz eder, ayrıştırır, kıyaslar, karşılaştırır vb., 5. basamakta; fikir verir, eleştirir, ayırt eder vb., 6. basamakta; oluşturur, yapılandırır, planlar, uygular vb. şekilde tanımlanmaktadır.

(<http://lawing-badut.blogspot.com.tr/2013/04/revisi-taksonomi-bloom.html>)

İsim

Fiil

Bloom taksonomisinin sınıflandırmasına göre dil öğretiminde bireyden beklenenler de farklı gruplarda yer alacaktır. Bu bağlamda yeni kelimelerin öğretilmesiyle ilgili olarak bireyden beklenenler de düzey ve sınıflandırmaya göre değişecektir.

Bloom Taksonomisi ve AODK Dil Seviyelerine Göre Bir Resmin Kullanımına Yönelik Uygulama Örneği

Yabancı bir dil olarak Türkçe öğretiminde, temel seviyeden itibaren kelime öğretiminde çeşitli resimlerden yararlanılmaktadır. Bu çalışmada, konu olan kelime öğretiminde resimlerle ilgili özellikle tek bir resim verilerek her seviye ve sınıflandırmada nasıl kullanılabilceği ele alınmıştır.

Aşağıdaki resim ile AODK (A1) seviyesinde birey için yeni kelimeler öğrenebileceği ve böylece temel seviyede konuşma becerisini geliştirebileceği bazı sorular örneklendirilmiştir. Böylece birey hem yeni kelimeler öğrenecek hem de listeler, tanıtır, anlatır, sınıflandırır vb. ifadelerini içeren Taksonominin 1. Hatırlama aşamasını gerçekleştirecektir.

1. Hatırlama (A1) seviyesi:

- Resimde kimler var?
- Resimde neler var?
- Resim yeni mi, eski mi?
- Çocuk ne yapıyor?
- Çocuk nerede oturuyor?
- İnsanlar ne yapıyorlar?

Aşağıda AODK (A1-A2) seviyesinde birey için yeni kelimeler öğrenebileceği ve konuşma becerisini geliştirebileceği bazı sorular örneklendirilmiştir. Böylece birey hem yeni kelimeler öğrenecek hem de açıklar, anlatır, tanımlar, adlandırır vb. ifadelerini içeren Taksonominin 2. Anlama aşamasını gerçekleştirecektir.

- Resimde neler oluyor?
- İnsanlar neye bakıyorlar?
- Çocuk neden halının üzerinde oturuyor?

Aşağıda AODK (A2-B1) seviyesinde birey için yeni kelimeler öğrenebileceği ve konuşma becerisini geliştirebileceği bazı sorularla örneklendirilmiştir. Böylece birey hem yeni kelimeler öğrenecek hem de niteler, değiştirir, çözümler, açıklar vb. ifadelerini içeren Taksonominin 3. Uygulama aşamasını gerçekleştirecektir.

- İnsanlar neden gülüyorlar?
- Bu resim gazetede olsa sizce başlık ne olur?
- Başka birisine bu resmi nasıl anlatırsınız?

Aşağıda AODK (B1) seviyesinde birey için yeni kelimeler öğrenebileceği ve konuşma becerisini geliştirebileceği bazı sorularla örneklendirilmiştir. Böylece birey hem yeni kelimeler öğrenecek hem de analiz eder, ayırıştırır, kıyaslar, karşılaştırır vb. ifadelerini içeren Taksonominin 4. Çözümleme aşamasını gerçekleştirecektir.

- Sizce neredeler?
- Çocuk neden okulda değil?
- Çocuk yerde neden oturuyor olabilir?

Aşağıda AODK (B1-B2) seviyesinde birey için yeni kelimeler öğrenebileceği ve konuşma becerisini geliştirebileceği bazı sorularla örneklendirilmiştir. Böylece birey hem yeni kelimeler öğrenecek hem de fikir verir, eleştirir, ayırt eder vb. ifadelerini içeren Taksonominin 5. Değerlendirme aşamasını gerçekleştirecektir.

- Resme bakarak oturan çocuğun hayatı hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- Resim, insanların kişilikleri hakkında fikir veriyor mu? Nasıl?
- Resim, çocuğun hayatı hakkında fikir veriyor mu?
- Sizce çocuğu birilerinin uyarması gerekiyor mu? Neden?

Aşağıda AODK (C1-C2) seviyesinde birey için yeni kelimeler öğrenebileceği ve konuşma becerisini geliştirebileceği bazı sorularla örneklendirilmiştir. Böylece birey hem yeni kelimeler öğrenecek hem de oluşturur, yapılandırır, planlar, uygular vb. ifadelerini içeren Taksonominin 6. Yaratma aşamasını gerçekleştirecektir.

- Sizce çocuk neden yerde oturduğunu nasıl açıklar?
- Sizce resimdeki insanlar yerde oturan çocuğa neler söylüyor olabilirler?
- Sizce resimdeki çocuk insanlara neler söylüyor olabilir?

Seviye ve aşamalar genel tanımlarda ele alındığından yukarıda verilen örneklerin kesin sınırlarından bahsetmek elbette mümkün değildir. Burada örneklendirilmeye çalışılan; bir resmin, konuşma becerisinin geliştirilmesinde önemli olan kelime hazinesinin zenginleştirilmesi için AODK dil seviyelerine uygun ve Bloom taksonomisi çerçevesinde nasıl kullanılabilirliği.

Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil öğretiminde temel hedef, bireyde dil becerilerini geliştirerek etkili iletişim kurmalarını sağlamaktır. Avrupa Ortak Dil Kriterlerinde dil becerileri; okuma, dinleme, yazma, sözlü anlatım ve karşılıklı konuşmadır.

Dil, kullanıldığı sürece daha hızlı ve etkili öğrenileceği için özellikle dil öğretimi sınıflarına hedef dilin kullanıldığı ortamları yansıtabilmek faydalıdır. Öğrencinin zihinsel sözlüğü zenginleşmedikçe anlamlı ve etkin iletişim kuramayacağı görüşünde birleşen eğitimciler, özellikle yabancı dil öğretiminde kelime hazinesinin zenginleştirilmesi konusunun önemli olduğu görüşünde birleşmektedir.

Dil öğretimi sürecinde, öğrendiği dili konuşma fırsatı yaratacak eğitim etkinlikleri bireyde, temel düzeyde sınırlı da olsa, iletişim kurabilme adına özellikle konuşma becerisini geliştirmeye dönük etkili ve geliştirici olacak, öğrenme isteği uyandıracaktır.

Yabancı bir dil öğrenen bireyin temel seviyeden itibaren sözel üretimde bulunabilmesi ve seviyesini geliştirebilmesi, büyük ölçüde kelime hazinesinin düzeyinden etkilenecektir. Sınıf ortamı dil öğretimi için her zaman yeterli olmamaktadır. Bu bağlamda bireyde konuşma becerisini geliştirme amacıyla kullanılabilir araçlardan olan resimler genellikle her seviye ve duruma uygundur.

Ancak AODK dil seviyeleri ve Bloom taksonomisinin sınıflandırmasına göre dil öğretiminde bireyden beklenenler farklı gruplarda yer alacaktır. Bu bağlamda yeni kelimelerin öğretilmesiyle ilgili olarak bireyden beklenenler de düzey ve sınıflandırmaya göre değişecektir.

Seviye ve aşamalar genel tanımlarda ele alındığından çalışmada verilen örneklerin kesin sınırlarından bahsetmek elbette mümkün değildir. Ancak, konuşma becerisinin geliştirilmesinde önemli olan kelime hazinesinin zenginleştirilmesi için kullanılacak bir resim AODK dil seviyelerine uygun ve Bloom taksonomisi çerçevesinde ele alınmalıdır. Böylece resimler aracılığıyla bireyin hedef dil gelişimi, seviyeye ve birbirine önkoşul şekilde aşamalı takip eden bilişsel alan sınıflandırmasına uygun şekilde gerçekleşecektir.

Kaynakça

- Bloom, B. and others. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals*. Handbook I: Cognitive Domain. New York, Toronto: Longmans.
- Bond, A. (2011). *Photos with Strange or Funny Details Deemed Most Memorable*. Scientific American, 16 Mayıs 2014 tarihinde <http://www.scientificamerican.com/article/haunting-scenes/> adresinden erişildi.
- Council for Cultural Commission. (2001). *Common European Framework of Reference For Language, Learning, Teaching, Assesment*. England: Cambridge University Pres.
- Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages* (1.Bsk.). Cambridge: CambridgeUniversity Press.
- Ellis, R. (2010). Dil Öğretim Eğitiminde İlkeler. *Asian EFL Journal*, http://asian-efl-journal.com/sept_05_re.pdf adresinden erişildi.
- Ferlazzo, L. (2012). *Using Photos With English-Language Learners*. 16 Mayıs 2014 tarihinde <http://www.edutopia.org/blog/ell-engagement-using-photos> adresinden erişildi.
- Ferlazzo, L. (t.y.). *A Picture is Worth a Thousand Thoughts: Inquiry with Bloom's Taxonomy*. 16 Mayıs 2014 tarihinde <http://www.learnnc.org/lp/media/articles/bloom0405-3/bloompix.html> 2014 adresinden erişildi.
- Gairns, R. and Redman, S. (1992). *Working with Words: A Guide to Teaching and Learning Vocabulary*. Cambridge: Cambridge University Press, ISBN 0-521-31709-6Nation.
- Harmer, J. (1993). *The Practice of English Language Teaching*. Essex: Longman Group UK Limited, ISBN 0582-04656-4.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching* (3rd ed.). London: Longman.
- Hatch, E. and Brown, C. (1995). *Vocabulary, Semantics and Language Education*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Hill, D. A. (1990). *Visual Impact: Creative Language Learning Through Pictures*. Essex: Longman Group UK Limited, ISBN 0-582-03765-4
- Huitt, W. (2009). Bloom et al.'s Taxonomy of the Cognitive Domain. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. <http://www.edpsycinteractive.org/topics/cogsys/bloom.html> adresinden erişildi.
- Joklová, K. (2009). *Using Pictures in Teaching Vocabulary*. Bachelor's Thesis, Masaryk University, Faculty of Education, Department of English Language and Literature, Brno.
- McCarthy, M. (1992). *Vocabulary*. Oxford: Oxford University Press, ISBN 0-19-437136-0.
- Nation, P. (2005). *Teaching Vocabulary*. 16 Mayıs 2014 tarihinde http://asian-efl-journal.com/sept_05_pn.pdf adresinden erişildi.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmitt, N. (2008). Review Article: Instructed Second Language Vocabulary Learning. *Language Teaching Research*, 12, 329-363.
- Thornbury, S. (2004). *How to Teach Vocabulary*. Essex: Pearson Education Limited, ISBN 0582-429668.
- Ur, P. (2000). *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. Cambridge: Cambridge University Press, ISBN-0521-44994-4.
- Wright, A. (1990). *Pictures for Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wright, A. (1996). HALEEM Safia. *Visuals for the Language Classroom*. Essex: Longman Group UK Limited, ISBN 0-582 047811.